

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

44

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-23-0

2003 11 10

9395458

BRNO 2003

280, -

PŘEHLED VÝZKUMŮ 44

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del Maschio
Na titulním listě:	Středověký hrádek Vratěnin, okr. Znojmo. Foto: Miroslav Bálek
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

© 2003 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

vatelných do mladší fáze kultury s malovanou keramikou a mladší doby bronzové.

Objekty č. 1, 3, 5-18 je možné na základě poměrně četné a dobře datovatelné kolekce keramických fragmentů zařadit do kultury s moravskou malovanou keramikou – do fáze IIa (podle četných nálezů motivu soví hlavičky).

Nálezy pocházejí především z hliníků, zásobnic a jam sídlištního kontextu. Celkově má toto osídlení hospodářský charakter. Objekty č. 2 a 19 je možné zařadit do období mladší doby bronzové, do velatické fáze SDPP.

V J části skryté plochy byl prozkoumán částečně poškozený kostrový hrob, kde kostra ležela na zádech v natažené poloze, hlavou k SZ – nohama k JV. Hrob byl bez výbavy, jen v oblasti levého kolenního kloubu se nacházel říční valounek. V zásypu hrobové jámy byl nalezen malý fragment keramiky datovatelný do období kultury s moravskou malovanou keramikou. Vzhledem k náleзовým okolnostem je možné jej považovat za intruzi.

V S části skryté plochy byla zachycena část půdorysu domu nadzemní kůlové konstrukce. Prozkoumáno bylo celkem 9 kůlů, z nichž 4 (3) tvořily J obvodovou stěnu (délka 6,0 m), 3 V obvodovou – vstupní stěnu (5,0 m) a 2 (1) S obvodovou stěnu (2,5 m) 1 kůl se nacházel uprostřed vzdálenosti S-J a byl součástí vnitřní konstrukce stavby. Kromě kůlu č. 2, kde byl nalezen kámen, neobsahovala nalezená část domu žádný datovatelný materiál.

Tomáš Berkovec, ÚAPP Brno

Resumé

Nemojany (Bez. Vyškov). „Podhoří“. Siedlung. MBK. Rettungsgrabung.

PODOLÍ, (okr. Uherské Hradiště)

„Dlouhé“. Stavba přeložky silnice I/50 Věsky – Veletiny. Sídliště. LnK. Záchraný výzkum.

V květnu a červnu 2002 byly při realizaci výstavby nové trasy dálnové komunikace I/50 mezi obcemi Věsky a Veletiny (spojnice Uherský Brod – Uherské Hradiště) zachyceny právě sídlištní objekty z období kultury s lineární keramikou. Lokalita je situována na ZM 1 : 10 000, č. l. 25-33-24, od Z s. č. 88 a 114 mm, od J s. č. 151 a 153 mm. Jednalo se o mělce zahloubené (max. hloubka – 0,25m) objekty vesměs oválného půdorysu o max. velikosti průměru mezi 1,5-2,5 m. Z jejich výplně byly získány především zlomky mazanice a nepočetný keramický materiál.

Jiří Kohoutek, ÚAPP Brno

Resumé

Podolí (Bez. Uherské Hradiště). „Dlouhé“. Bau der Straße. Siedlung. LBK. Rettungsgrabung.

POPŮVKY (okr. Brno-venkov)

„Padělky“. 1,5 km SV kaple. MMK. Sídliště (?). Povrchový průzkum.

Katastr Popůvek byl v neolitu hustě osídlen. Svědčí o tom nálezy z mnoha tratí, např. „Pod Šípem“, „Panské Nivy“,

„Sádky“ ad. (Střecha – Šebela 1999, 11 ad.). Menší koncentrace střepeň a štípané industrie se nachází po orbě v trati „Padělky“ na sprašovém jihovýchodním svahu v blízkosti neolitického sídliště II. stupně kultury s MMK v poloze „Sádky“ (ZM ČSFR 24-34-03 1: 10 000 313 mm od V s. č. : 325 mm od J s. č.). Keramika patří pravděpodobně kultuře s MMK, není však výrazná. Dva kusy štípané industrie jsou z rohovce typu KL II a z čokoládového silicitu.

Martin Kuča, FF MU Brno

Literatura:

Střecha, J. – Šebela, L. 1999: 650 let obce Popůvky 1349-1999.

Resumé

Popůvky (Bez. Brno-venkov). „Padělky“. 1,5 km NO der Kapelle. MBK. Siedlung (?). Oberflächenbesichtigung.

POPŮVKY (okr. Brno-venkov)

„Pod Šípem“. LnK (šárecký typ). Sídliště. Záchraný výzkum.

V květnu 2002 byli pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno upozorněni studentem Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně M. Kučou na výkop neznámého účelu, který byl veden přes známou archeologickou lokalitu v trati „Pod šípem“ u obce Popůvky (Kazdová – Přichystal 1985, 23; Košťuřík 1989, 49; Kuča – Žákovský 2001, 119). Vzhledem k tomu, že výkop porušil několik archeologických objektů, bylo přistoupeno k realizaci záchranného archeologického výzkumu, který proběhl ve dnech 15. a 17. května 2002.

Polní trať „Pod Šípem“ se nachází přibližně 0,6 až 1,1 km severozápadně od obce Popůvky na svahu mírně se sklánějícím od silnice vedoucí z Bosonoh do Rosic východním směrem k nivě Aušperského potoka (přesněji k Hornímu a Dolnímu rybníku). Svah je v těchto místech rozdělen starou vodotečí na dva paralelní hřbety. Vlastní výkop o rozměrech 106,3 x 0,6 x 0,7 m protínal severnější z nich a kopíroval hranici polních parcel, která probíhala od hráze Horního rybníka k jihozápadu. Výkop, připomínající rýhu pro inženýrské sítě, však končil uprostřed pole. Jeho poloha je na mapě ZM ČR 1:10 000, listu 24-34-03 určena souřadnicemi 126 a 135 mm od západní a 271 a 285 mm od jižní sekční čáry.

Záchraným archeologickým výzkumem bylo zjištěno porušení 10 archeologických objektů sídlištního charakteru. Kromě jednoho objektu (obj. č. 2), z jehož výplně se nepodařilo získat archeologický materiál, je možné všechny ostatní zařadit do kultury s lineární keramikou, a to II-III. (obj. č. 5, 6), respektive III. fáze (šáreckého typu, obj. č. 3, 4, 7, 9, 10) podle dělení Z. Čizmáře (1998).

Literatura:

Čizmář, Z. 1998: Nástin relativní chronologie lineární keramiky na Moravě. Časopis Moravského muzea v Brně – vědy společenské LXXXIII-1/2, 105-139.

Kazdová, E. – Přichystal, A. 1985: Sídliště s moravskou malovanou keramikou staršího stupně v Popůvkách (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 1983, 23.

Košťufík, P. 1989: Neolit. In: Belcredi, L. – Čížmář, M. – Košťufík, P. – Oliva, M. – Salaš, M.: Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov, Brno, 33-60.

Kuča, M. – Žákovský, P. 2001: Popůvky (okr. Brno-venkov), Přehled výzkumů 42 (2000), 119.

Michal Přichystal, ÚAPP Brno

Resumé

Popůvky (Bez. Brno-venkov). „Pod Šípem“. LBK (Šárka-Typus). Siedlung. Rettungsgrabung.

ŘÍČANY (okr. Brno-venkov)

„Díly od Rosic“. 700 m JZ kostela. MMK. Povrchový průzkum.

Na hranicích katastru Říčan a Ostrovačic se podařil povrchovým sběrem na svahu s V sklonem v nadmořské výšce 340 m n. m. posbírat materiál náležející kultuře s moravskou malovanou keramikou.

Martin Kuča, Milan Vokáč, FF MU Brno

Resumé

Říčany (Bez. Brno-venkov). „Díly od Rosic“. 700 m SO Kirche. MBK. Oberflächenbesichtigung.

SENORADY (okr. Třebíč)

„Červenice“. Z obce nad ZD. MMK (?). Sídliště. Povrchový průzkum.

Ve střední části táhlého jihovýchodního svahu v trati „Červenice“ se podařilo na malé ploše (asi 5-10 m) najít několik střepů z písčitého keramického těsta. Naleziště je západně od obce asi 200 m S od ZD, při levé straně polní cesty z obce do „Kavčic“. Nadmořská výška se pohybuje kolem 358 m, katastrálně patří místo obci Senorady a podloží tvoří spraš a v nejvyšší části lokality i skalní podklad (ZM 1:10 000 mapa 24-33-09, 230 mm V s. č., 5 mm J s. č.). Keramický materiál a ŠI zřejmě indikuje zahlobený objekt (MMK ?) ležící v blízkosti levé strany polní cesty ze Senorad směrem k SZ. Nálezy dokazují, že se i v podrobně prozkoumané oblasti (sběry F. Floriána) mohou objevit doposud zcela neznámé lokality.

Milan Vokáč, Martin Kuča, FF MU Brno

Resumé

Senorady (Bez. Třebíč). „Červenice“. MBK (?). Siedlung. Oberflächenbesichtigung.

SLATINKY (okr. Prostějov)

„Močilky“. LnK. MMK. Sídliště. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum vyvolaný budováním dvou místních komunikací v délce 250 a 200 m byl zahájen 23. září 2002 a ukončen 24. října téhož roku. Na odhumusené ploše o celkové rozloze 3600 m² bylo během uvedené doby prozkoumáno a zdokumentováno 121 objektů. Výzkum prokázal, že celé návrší „Močilky“, určené k zástavbě rodinnými

Obr. 3. Slatinky (okr. Prostějov). „Močilky“. Hrob LnK. Slatinky (Bez. Prostějov). „Močilky“. Grab der LBK.

domky, bylo během mladšího pravěku intenzivně osídleno. Hustota osídlení kulminovala ve třech obdobích: v neolitu (LnK a MMK), dále ve střední době bronzové (středodunajská mohylová kultura) a období lužických popelnicových polí (KLPP).

Kultura s lineární keramikou je zastoupena 53 objekty a 2 kostrovými hroby. Z objektů lze více než polovinu označit za stavební jámy a zbývající část za běžné sídlištní objekty, většinou bez možnosti bližšího určení. Jen 9 objektů bylo možné označit za kúlové jamky. Shodou okolností právě ony byly dislokovány na malé ploše po třech za sebou a je zřejmé, že jsou pozůstatkem nadzemní stavby. Získané nálezy celky patří k tomu nejlepšímu, co kdy byly na Prostějovsku z tohoto období získáno. Velmi cenné jsou soubory staršího stupně LnK a dva kostrové hroby, z nichž jeden obsahoval skelet nemluvněte se spondylovým náhrdelníkem a keramikou staršího stupně LnK a druhý, poněkud mladší, pohřeb nedospělého jedince. Výbavu druhého hrobu tvořily dvě nádoby (obr. 3), z nichž jedna nesla výzdobu doplněnou notovými značkami. Není jisté náhodou, že objekty staršího stupně LnK jsme nacházeli v horních partiích návrší, kdežto objekty stupně mladšího spíše v jeho střední části.

Druhou zastoupenou neoliticou kulturou je MMK, kterou reprezentuje zhruba 20 sídlištních objektů včetně těch, které již patří počátkům eneolitu. Zastoupeno je celé kulturní spektrum epilengvského vývoje včetně jordanovské skupiny (obr. 4).